

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **Ing. L. K.**, zastoupená advokátou Mgr. Evou Kantoríkovou, se sídlem Šumavská 519/35, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 30. 4. 2013, č. j. 72 Ad 62/2011 - 90, o návrhu žalované na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

t a k t o :

Kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci ze dne 30. 4. 2013, č. j. 72 Ad 62/2011 - 90, **se p ř i z n á v á** odkladný účinek.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností žalovaná (dále jen „stěžovatelka“) brojila proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci (dále jen „krajského soudu“) ze dne 30. 4. 2013, č. j. č. j. 72 Ad 62/2011 - 90, jímž krajský soud zrušil rozhodnutí stěžovatelky č. x ze dne 13. 6. 2011 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž byly zamítnuty námitky proti oznámení stěžovatelky ze dne 13. 4. 2011, č. x jako nepřipustné a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

Ze spisu vyplývá, že žádost žalobkyně o přiznání starobního důchodu z českého systému důchodového pojištění byla zamítnuta rozhodnutím ze dne 2. 6. 2010, č. j. x pro nesplnění podmínek § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů a toto rozhodnutí bylo potvrzeno i v námitkovém řízení rozhodnutím ze dne 12. 10. 2010, č. j. x. Na to stěžovatelka přiznala žalobkyni oznámením náhradu starobního důchodu ve smyslu rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne 9. 2. 2011, č. j. 2011/9569-71. Ve smyslu tohoto oznámení je stěžovatelce vypláceno na náhradě starobního důchodu částka 4.929 Kč měsíčně a byl jí jednorázově vyplacen doplatek za období od 12. 1. 2011 do 23. 4. 2011 ve výši 16.759 Kč. Žalobkyně proti tomuto oznámení podala námitky, které byly napadeným rozhodnutím zamítnuty jako nepřipustné, neboť proti citovanému oznámení zákon neumožňuje podat opravný prostředek.

Krajský soud napadeným rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil stěžovatelce k dalšímu řízení, přičemž zavázal stěžovatelku právním názorem, že je povinna nakládat s předmětným oznámením ze dne 13. 4. 2011 o přiznání náhrady starobního důchodu jako se správním rozhodnutím podle § 67 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, a dovodil, že toto rozhodnutí založilo nárok žalobkyně na pravidelný opakující se peněžní příjem (důchod či náhradu důchodu), a to na podkladě rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí ze dne

9. 2. 2011 podle usnesení vlády č. 1248 ze dne 1. 11. 2006. Dále dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí představuje konečné rozhodnutí ve věci a jedná se o významný zásah do právní sféry žalobkyně. Proto považoval toto rozhodnutí za přezkoumatelné ve správním soudnictví.

V kasační stížnosti podané z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku (§ 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.) a nepřezkoumatelnosti spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a vadách řízení [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], jakož i v jejím doplnění, mj. stěžovatelka požádala o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Svou žádost odůvodnila tím, že pokud Nejvyšší správní soud zruší napadený rozsudek, jímž bylo rozhodnutí stěžovatelky zrušeno, dostane se věc do stadia nového posouzení žaloby. Pokud by pak v dalším řízení krajský soud rozhodl opačně, mělo by to za následek, že by původní zrušené rozhodnutí stěžovatelky „obživlo“. Případné nové rozhodnutí stěžovatelky vydané v mezidobí za účelem realizace původního rozsudku krajského soudu by však tímto novým „opačným“ rozsudkem krajského soudu nebylo dotčeno. Nastala by tak situace, v níž by vedle sebe existovala dvě opačná rozhodnutí o téže věci. Jelikož se jedná o nežádoucí výsledek, který je existujícími procesními instituty prakticky neřešitelný, došlo by podle stěžovatelky k naplnění pojmu „nenahraditelné újmy“, jejíž vznik je jednou z podmínek přiznání odkladného účinku ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 zák. č. 150/2002 Sb.

K návrhu stěžovatelky na přiznání odkladného účinku se žalobkyně vyjádřila tak, že navrhla jeho zamítnutí. Podle jejího názoru je aktuální stav její důchodové záležitosti takový, že stěžovatelka odmítá vydat rozhodnutí o přiznání starobního důchodu. Pokud tedy bude napadený rozsudek realizován, bude v její věci vydáno toliko jediné rozhodnutí stěžovatelky. V případě zrušení rozsudku krajského soudu Nejvyšším správním soudem proti sobě tedy nebudou stát dvě opačná rozhodnutí v téže věci. Navíc, i pokud by došlo ke zrušení napadeného rozsudku, mohla by stěžovatelka řešit situaci prostřednictvím rozhodnutí vydaného podle ustanovení § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb. Stěžovatelka by měla Nejvyššímu správnímu soudu doložit, jaká konkrétní újma vydáním rozhodnutí o přiznání starobního důchodu v její věci státu hrozí a zda ji lze či nelze ex post odstranit. Žalobkyně připustila, že i když stěžovatelka nakonec v její věci rozhodnutí o přiznání starobního důchodu vydá, bude jeho obsah konvenovat obsahu oznámení o přiznání náhrady důchodu, tzn. že starobní důchod by byl stanoven ve stejné výši a od stejného dne jako náhrada důchodu, která byla žalobkyni již přiznána. Za této situace lze těžko konstatovat, že státu vznikne rozhodnutím o starobním důchodu ve věci žalobkyně nějaká újma. Pokud by byl starobní důchod žalobkyni přiznán ve vyšší výměře, než v současné době poskytovaná náhrada důchodu, příp. pokud by jí byl přiznán doplatek starobního důchodu, mohlo by být toto rozhodnutí změněno na základě aplikace ustanovení § 56 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. Žalobkyně uzavřela, že vydání rozhodnutí o důchodu neznamená pro stěžovatelku nenahraditelnou újmu a rovněž není v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

Nejvyšší správní soud shledal, že stěžovatelčin návrh **je důvodný**.

Podle ustanovení § 107 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), nemá kasační stížnost odkladný účinek; Nejvyšší správní soud jej však může na návrh stěžovatele přiznat. Přitom se přiměřeně použijí ustanovení § 73 odst. 2 až 5 s. ř. s. Podle ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. ve znění zákona č. 303/2011 Sb. účinného od 1. 1. 2012 soud na návrh žalobce po vyjádření žalovaného usnesením přizná žalobě odkladný účinek, jestliže by výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí znamenaly pro žalobce nepoměrně větší újmu, než jaká přiznáním odkladného účinku může vzniknout jiným osobám, a jestliže to nebude v rozporu s důležitým veřejným zájmem.

pokračování

Podle § 73 odst. 3 s. ř. s. se přiznáním odkladného účinku pozastavují do skončení řízení před soudem účinky napadeného rozhodnutí.

V první řadě Nejvyšší správní soud předesílá, že jak stěžovatelka ve svém návrhu, tak i žalobkyně ve svém vyjádření pracují s pojmem „nenahraditelná újma“, který představoval pojmový znak institutu odkladného účinku ve smyslu § 73 odst. 2 s. ř. s. pouze s účinností do 31. 12. 2011. Nejvyšší správní soud kvalifikoval tvrzení obou stran podle právní úpravy účinné k datu podání kasační stížnosti, resp. vydání tohoto usnesení.

Podmínky přiznání odkladného účinku kasační stížnosti již ve své judikatuře Nejvyšší správní soud několikrát vyložil. Obecně lze konstatovat, že Nejvyšší správní soud vnímá možnost přiznání odkladného účinku jako určitou výjimku z pravidla, že kasační stížnost nemá odkladný účinek ze zákona a rozhodnutí krajského soudu napadená kasační stížností jsou tak v zásadě pravomocná a vykonatelná. Dále Nejvyšší správní soud judikoval, že není-li odkladný účinek dán ze zákona, je správní orgán poté, co bylo jeho rozhodnutí zrušeno krajským soudem, povinen pokračovat v řízení a řídit se přitom závazným právním názorem vyjádřeným v pravomocném soudním rozhodnutí, bez ohledu na to, zda je ve věci podána kasační stížnost (viz blíže usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2007, č. j. 2 Ans 3/2006 - 49, přístupné na www.nsssoud.cz). Z tohoto rozhodnutí rovněž vyplývá, že i správní orgán může navrhnout při podání kasační stížnosti, aby jí byl přiznán odkladný účinek, a to ze stejných důvodů jako žalobce (§ 73 odst. 2 a 4, § 107 s. ř. s.). Samotné podání kasační stížnosti, není-li ze zákona spojeno s odkladným účinkem či nebyl-li vysloven soudním rozhodnutím, nemá však na plnění povinností správním orgánem žádný vliv.

V témže usnesení však rozšířený senát Nejvyššího správního soudu poukázal i na možné negativní dopady, které mohou nastat v souvislosti s přezkumem rozsudku krajského soudu, jímž bylo zrušeno správní rozhodnutí, na základě kasační stížnosti podané žalovaným. Nejvyšší správní soud uvedl, že za situace, kdy by byl takový rozsudek krajského soudu zrušen, dostala by se věc do stadia nového posuzování žaloby krajským soudem. Ten, vázán právním názorem kasačního soudu (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), může rozhodnout o zákonnosti správního rozhodnutí opačně, načež původní (zrušené) správní rozhodnutí „obživne“, aniž by důsledkem nového rozhodnutí krajského soudu bylo současné zrušení v mezidobí případně vydaného dalšího správního rozhodnutí. Vedle sebe tu tak mohou být dvě odlišná či dokonce opačná správní rozhodnutí o téže věci. Při odhlédnutí od situace, že i nové rozhodnutí krajského soudu může být napadeno kasační stížností, stejně tak jako nové správní rozhodnutí další žalobou, následně rozsudek krajského soudu také kasační stížností, jde jistě o výsledek nežádoucí a procesními instituty příslušných správních procesních předpisů obtížně řešitelný. Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení připustil, že takový případ lze řešit přiznáním odkladného účinku podané kasační stížnosti.

V posuzované věci Nejvyšší správní soud shledal, že podmínky pro přiznání odkladného účinku kasační stížnosti stěžovatelky jsou naplněny. Přitom přihlédl i k tomu, že podle závazného právního názoru krajského soudu má stěžovatelka přezkoumat k námitkám žalobkyně „oznámení“ o přiznání náhrady starobního důchodu ze dne 13. 4. 2011 a nahlížet tak na ně jako na „prvostupňové“ správní rozhodnutí. Podle napadeného rozsudku je stěžovatelka povinna vydat ve věci posouzení námitek proti předmětnému oznámení nové rozhodnutí, v němž dané oznámení meritorně přezkoumá jako správní rozhodnutí. Žalobkyně se proto mylí, pokud dovozuje, že v případě realizace právního názoru krajského soudu v napadeném rozsudku by nedošlo k vydání „druhého“ rozhodnutí, které by se mohlo stát konkurenčním v případě, že by Nejvyšší správní soud kasační stížnosti vyhověl a napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Kromě toho je třeba podotknout, že ve věci žádosti o přiznání

starobního důchodu bylo vydáno zamítavé rozhodnutí, které bylo potvrzeno rozhodnutím ze dne 13. 6. 2011, č. j. x, a ani případná realizace napadeného rozsudku stěžovatelkou by nevedla k rozhodnutí o nároku na starobní důchod, neboť o tomto nároku krajský soud vůbec nerozhodoval a tudíž ani nemohl v tomto směru stěžovatelku jakkoliv zavázat. Naopak, Nejvyšší správní soud má za to, že by tu došlo k nadbytečnému vydání dalšího rozhodnutí ve věci žalobkyně, které by nijak k řešení jejích důchodových nároků nepřispělo. Jak navíc žalobkyně sama připouští, vydání nového rozhodnutí by s největší pravděpodobností nemělo žádný efekt, neboť krajský soud žalobkyni nezavázal k žádnému postupu v meritu věci, nýbrž pouze k tomu, že je povinna oznámení o přiznání náhrady starobního důchodu ze dne 13. 4. 2011 věcně přezkoumat, jakoby se jednalo o správní rozhodnutí v důchodové věci. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žalobkyně je zajištěna výplatou náhrady starobního důchodu ve výši 4.929 Kč, čehož se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nijak nedotkne.

Stěžovatelce tak je třeba dát za pravdu v tom, že nebezpečí hrozící v případě vydání nového rozhodnutí o žádosti žalobkyně ještě předtím, než zdejší soud rozhodne o předmětné kasační stížnosti stěžovatelky, je v rozporu s principem právní jistoty žalobkyně a naplňuje tak znaky „nepoměrně větší újmy“ ve smyslu ustanovení § 73 odst. 2 s. ř. s. Zároveň Nejvyšší správní soud neshledal, že by se přiznání odkladného účinku kasační stížnosti nepřiměřeným způsobem dotýkalo nabytých práv třetích osob či bylo v rozporu s veřejným zájmem.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. července 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu